

Ситуација у свету, односи између Србије и Русије, Русије и западних земаља, били су само неке од тема о којима смо разговарали са амбасадором Руске федерације Александром Боцан-Харченко.

С обзиром да се управо вратио са одмора, из Москве, питали смо га најпре, каква је ситуација у земљи, јесу ли празне продавнице, има ли намирница, струје, гаса?

Наш став о Косову остаје исти и да ту нема никаквих колебања. Он је устаљен и заснива се на резолуцији 12 44 СБ УН. Наставићемо чврсто да подржавамо легитимне интересе Београда.

Живе пуним плућима. Москва живи радно из читавог низа разлога, надокнађује све оно што раније није могло бити урађено због ограничења везаних за епидемију ковида.

Последњи пут сам био на пословном путу у децембру, а онда извештан период нисам долазио. Зато сам природно обраћао пажњу и падао ми је у очи развој града, нове грађевине у центру, развој инфраструктуре, то ми је, природно, пало у очи. Што се тиче снабдевања, оно је више него свеобухватно и потпуно. Заиста, то су моји свакодневни утисци и оцене, и што се тиче обезбеђења живота Московљана, и што се тиче енергетике. Питали сте о гасу. Ту ником не пада на памет да говори о недостатку грејања. А ових дана је било доста топло за Москву, али клима уређаји су радили свуда.

Пошто је реч о Србији и нашим односима са Србијом, и о томе ћемо даље говорити, пажња мојих колега је била огромна. Наравно да сам им и одавде писао о томе, али жив разговор је увек бољи. Зато је извесно време било посвећено разговорима о нашој сарадњи са Србијом. Могу да кажем, а то је такође веома важно – осећао сам то и раније али сад сам се уверио, да је расположење свих структура, руских а такође московских – имам у виду владу Москве, веома активно у корист развоја наших односа, што ме је такође веома обрадовало.

Шта сте им рекли, какви су односи наше две земље?

Природно је да су оцене наше амбасаде и оне у Москви потпуно идентичне јер Москва прихвата оно што ми оцењујемо и препоручујемо и драго нам је због тога. Оцена је веома повољна а главно је постојање, очување и развој односа без обзира на геополитичку турбулентну ситуацију и ограничења у осталом делу Европе и ЕУ. Србија се природно издваја тиме што наставља свој принципијелну, пријатељску, тачније, како каже руководство у Србији и код нас, братску оријентацију и сарадњу. То је заиста оцена која има садржај. Наравно, то омогућава да настављамо даље и да реализујемо све што смо договорили раније и што су више пута потврдили наши председници, између осталог и у последњим недавним контактима телефоном. Дакле, ићи ћемо даље у нашој сарадњи, и то не било како и споро, него убрзаним темпом, превазилазећи тешкоће.

Укључујући и оне које намеће Европа?

Косово, као независну државу, Русија не признаје и наравно, не намерава да призна.

Ми нисмо у вакууму. Србија је у Европи, Србија је интегрисана у Европу, постоје ствари које у датом случају на жалост не зависе само од нас и ту треба налазити прихватљива решења узимајући у обзир то што земље ЕУ настављају ограничавајуће мере. Али њих смо превазилазили проналажењем исправних и креативних решења. Имам у виду на пример НИС. Јер било је страховања да би санкције могле да погоде рад НИС-а, нашу сарадњу и ефикасност и продуктивност НИС-а, његову тежину као једног од структурних и централних предузећа у Србији, не само у енергетици него и у целини, као системских. Видите, мада нема потребе Спутњику много говорити о томе, ви сте о томе одлично и писали, НИС ради с огромним профитом, чак ефикасније него пре годину дана, ако се погледају резултати. Уверен сам да ће његови резултати на крају године бити више него задовољавајући. Дотакао сам тему НИС-а, прво, то је обавезна тема у нашим дискусијама, али и као позитивни пример који потврђује да ми заиста идемо напред убрзано и у садашњим околностима.

Реализују се и сви остали пројекти. Гасни уговор је потписан и делује на крајње повољним и обострано корисним основама. Више пута сам, па и у разговору за српске медије, наглашавао да не би било исправно рећи – мада за представнике Русије, за нас Русе звучи пријатно то што Србија и српски народ веома високо оцењује и захвална је што се Русија тако понела, и говоре као да је то поклон. То није поклон у том смислу да је то једноставно резултат наше сарадње, резултат тога што се она наставља. На пример, свима је јасно да гасна сфера не постоји одвојено, изоловано. Она постоји као део индустрије и сходно томе као део наше свеобухватне сарадње у економији. Стога се паралелно наставља снабдевање Србије гасом под тренутно најповољнијим условима по цени која је неупоредива - не само да је нижа, него је напросто неупоредива са спот ценама, јер ако не грешим то је већ више од 2000 долара, то је цена која је заиста неупоредива...

Десет пута...

...А за нас је то корисно, зато што се настављају пројекти кад је реч о РЖД, компаније Силовије машини, Ђердапа и у другим сферама трговине. Не искључујем да ћемо достићи робну размену од три милијарде долара. Зато све то укупно даје позитиван резултат и економску корист како Београду, тако и Москви.

Недавно сте рекли да ће, уколико Србији буду потребне веће количине гаса, и то бити решено на исти начин. Значи ли то - по истој цени?

Не искључујем да ћемо достићи робну размену од три милијарде долара. Зато све то укупно даје позитиван резултат и економску корист како Београду, тако и Москви.

Имао сам у виду, и понављам да ће исто тако бити решено питање цене у случају потребе додатних испорука, а вероватно ће се она јавити. Кад сам говорио да ће то бити учињено на исти начин нисам имао у виду конкретно цифру, јер је конкретна цифра питање привредних структура, оне о томе одлучују кроз сарадњу током преговора. Имао сам у виду оно што се тиче више политичког аспекта који је овде присутан и саму методологију која се заснива на карактеру наших односа. А ако се узиме у обзир однос Русије природно је да се има у виду принципијелни став Србије да се не прикључи и не прихвати санкције колективног Запада или ЕУ, постојећа снажна нада или да кажемо увереност да ће се та принципијелна оријентација наставити. Без обзира на притисак Запада на Србију који превазилази све границе пристојности и здравог разума, Србија задржава принципијелни приступ. Природно да ће се све то узети у обзир и све то ствара претпоставке и темељ да би се надаље цена гаса формирала на обострано корисним основама. То јест, она ће бити најбоља за Србију – у то сам уверен и у то нико не треба да сумња. А што се тиче цифре, ту још постоје тржишни моменти и питање коњуктуре, количине и обима испорука, хајде да то оставимо онима који се конкретно баве гасним питањима, па и техничким и финансијским аспектима читавог тог посла.

Недавно смо имали прилику да чујемо амбасадора Хила, који каже да би желео да Србија има прозападну владу. Да ли је то у дипломатији уобичајено, и да ли Русија тако поставља услове?

Одговор ћу поделити на неколико делова. Одмах ћу рећи да се нама то чини неприхватљивим и, искористићу реч, једноставно неприродним. Јер ако ћемо поштено, говорим људски и отворено, за нас се то просто не уклапа у оквире нашег професионалног приступа и менталитета. Једноставно у оквиру обичне етике говорити тако нешто - ми то не бисмо могли да превалимо преко уста. То је прво.

Друга ствар, признаћу, то није изненађење. Зато што смо, посебно у последње време, толико навикли да слушамо од Запада и конкретно од различитих представника Вашингтона потпуно апсурдне изјаве или изјаве које су противречне. Ми смо на то већ навикли и већ не обраћамо пажњу. Јер рећи да не намераваш да се мешаш, а онда се одмах умешаш – чули сте изјаву ... То је свакако, чак нећу рећи строга препорука, него инструкција за рад. И поновићу још једном, потпуно је неприхватљива.

За нас, прво, то се само по себи разуме и више пута смо о томе говорили на свим могућим нивоима, да је то ствар српског народа: и избори, и реализација њихових резултата, укључујући формирање владе.

Па ипак, каква би влада одговарала Русији?

Русија је спремна да сарађује и сарађиваће са владом која ће бити формирана на основу резултата избора након унутрашњег дијалога, консултација и тако даље. Нама се, у принципу, та подела на прозападну или проруску чини чудном и необичном. Увек је било људи који су, из ових или оних разлога, или због природе свог посла, било да је то бизнис, пословни односи, политичке везе и тако даље – људи који су део елите, а који су више сарађивали са Западом. Постоје и они који скоро у потпуности сарађују само са Западом, рецимо предузетници. Али упркос свему томе, ја се заиста ниједном нисам сусрео ни раније, ни за три године рада овде на овој дужности, с људима који потцењују и недовољно разумеју руски фактор или који се негативно односе према Русији. Притом, сада не желим да наводим имена, иако их сви знају. То су поједини људи, то су једноставно индивидуе за које се зна за кога и због чега раде, који оцрњују и клеветају Русију. Они имају такав задатак, то им је наложено, то је директива коју морају да изврше.

Ако погледамо јавно мњење, ви знате показатеље – и показатељ је у корист повећања, не само очувања, него повећања присуства и положаја Русије овде, развоја наше сарадње – апсолутна већина се изјашњавала, изјашњава се и сигуран сам да ће се изјашњавати и за то постоји много разлога, а ми их знамо – почиње од традиционалних веза, духовних, верских и других, културних и хуманитарних, па завршно се оним о чему смо говорили на почетку нашег разговора – међусобно корисном сарадњом и поштовањем.

На то утиче и став Русије...

Да, томе ћу додати став Русије, што је веома важно како за јавно мњење тако и за политичке елите – а то је став о горућим питањима регионалног карактера: то су Косово и Босна у вези с којима Русија заузима став заснован на међународном праву, апсолутно узимајући у обзир интересе Србије, подржава Србију у УН и у другим међународним

структурама. То је изузетно важан правац, један од стубова наше сарадње. Зато још једном понављам: ми овде не повлачимо никакве границе, нећемо делити било коју владу која овде постоји и која буде постојала, нећемо правити поделе, сарађујемо са свима. Понављам, у циљу наставка наше сарадње пратимо унутрашњу ситуацију. Формирање Владе је сада важан, кључни процес и, наравно, чекамо нову Владу, коју ћемо поздравити и наставићемо са нашим радом.

Поменули сте УН. Врло често смо чули да би сада могло, с обзиром на ситуацију у Украјини, Русија би можда могла да промени мишљење и да искористи пример Косова како би наводно добила, како би јој поклонили Крим, као да Крим већ није њен. Али с друге стране мислим да се покушава решавање проблема без учешћа УН, па су сад овде специјални представници, за Западни Балкан, из разних земаља.

Још једном хоћу да потврдим, више пута су код нас јавно говорили о томе, и наши руководиоци у Москви су јасно и недвосмислено изјављивали да наш став о Косову остаје исти и да ту нема никаквих колебања, никаквих разматрања нових нијанси. Он је заиста устаљен и заснива се на резолуцији 12 44 СБ УН и наставићемо, још једном истичем, чврсто да подржавамо легитимне интересе Београда. Косово, као независну државу, Русија не признаје и наравно, не намерава да призна. Дакле, ако говоримо о Косову или Босни – за то постоји правни документ на основу кога заснивамо наш став и политику у билатералним односима у тој сфери и на међународним платформама. Или ако говоримо о Босни, ту постоји Дејтонски споразум који предвиђа висока овлашћења, неотуђива овлашћења за ентитете, у овом случају говоримо и мислимо пре свега о Републици Српској. Према томе, сви кораци које она предузима како би заштитила и повратила овлашћења која су прописана и одобрена Дејтонским споразумом, потпуно су оправдани и Русија ће увек подржати такве акције. И представнике српског ентитета, српске чланове Председништва БиХ и заједничку сарадњу, рад у том правцу и у правцу очувања РС и њених овлашћења, и директне везе између РС и Србије, сарадњу коју имају Бањалука и Београд. Такав рад, такву сарадњу ми само подржавамо и то је познато. Увек смо спремни да помогнемо, између осталог и економски.

Што се тиче Косова, већ сам рекао, али хоћу да искористим тренутак и додам да постоје ствари које крајње отворено илуструју неспособност Европске уније да у потпуности обавља своју улогу посредника, јер то што подразумева посредничка ефикасна улога поштеног и активног посредника, што предвиђа резолуција Генералне скупштине УН, то се не извршава. Ми смо то подржавали, сложили смо се и подржавали смо дијалог Београда и Приштине под покровитељством ЕУ.

Бриселски споразум, на пример?

Притом, издвојићу најважнији, иако има и других познатих примера, али навешћу онај који није реализован, који је остао на папиру, покушавајући да се заборави или преиначи - споразум у вези са Заједницом српских општина који за Србију игра, ту је тешко изабрати праву реч, али који заиста игра кључну улогу. Све то је, наравно, невешто прикривено, јер да је тај споразум реализован он би постао легитиман а као реализован споразум, конкретно на Косову на терену уведен у структуре чиме би спречио Приштину да успостави контролу на северу Косова у подручјима која насељавају Срби. Зато он није реализован, како би постојала могућност да буду отворени канали да Приштина силом, користећи као параван дијалог са Београдом, заправо покуша да уђе тамо са специјалним снагама, предузима мере за све те познате радње како би успоставила контролу и одатле истерала Србе. Јер они неће живети под контролом Приштине.

Исто као и Мински споразуми...

Овде се заиста намеће и боду очи паралела са Минским споразумима који су били потписани али их је Кијев одмах газио уз подршку Запада. А на крају је кијевски режим једноставно отворено говорио да му они не одговарају јер су од почетка намеравали да питање Донбаса решавају силом. Такав начин, приступ и однос је исти. Што се тиче Косова, ако се погледа став Запада о Косову и Криму и Донбасу, то је такође отворени и упадљив пример двоструких стандарда и непоштења Запада. И што се тиче признања Косова, и што се тиче агресије НАТО 1999, све су то примери двоструких стандарда, само ако то гледамо. Али Русија природно не користи никакве примере, ни што се тиче Крима који је раније припојен Русији, и што се тиче нових република Донбаса, које је признала Русија и сада не само Русија, Доњецке и Луганске народне републике. Оне имају основа за то, политичко питање није решено без обзира на све њихове напоре и подршку коју им даје Русија. Зато мислим да ништа не треба увезивати и говорити да Русија нешто користи. Русија заснива своју одлуку на конкретној ситуацији и потреби заштите. Ту одлуку главнокомандујући, председник Русије засновао је на неуспешним и од Запада одбаченим вишеструким покушајима политичког решења у Украјини и оних који се тичу стратешке стабилности. Све је то Запад одбацио, притом оштро и дрско. Постављено је питање заштите становништва Донбаса које је било изложено геноциду од стране Украјине.

Наставиће се...

(Спутњик)